

Skattefrågor i vårpropositionen

Till finansutskottet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom de riktlinjer för skattepolitiken som regeringen förordar och tillstyrker regeringens förslag om preliminära ramar för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd åren 2002–2004.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har i avvikande meningar ställt sig bakom de egna förslagen om riktlinjer för skattepolitiken. Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna har vidare tillstyrkt sina egna förslag om högre respektive lägre ramar för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd.

Utskottets överväganden

Inledning

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över 2001 års ekonomiska vårproposition såvitt avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket m.m. (yrkandena 1–5) jämte motioner.

Den ekonomiska vårpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, vilka står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken, utgiftstaken och tilläggsbudgeten för 2001. Samarbetet berör fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet och miljö – och innefattar både konkreta förslag och åtaganden inför framtiden.

Skattepolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om inriktning av den ekonomiska politiken såvitt avser skatteområdet och avslår de motionsförslag beträffande skattepolitikens inriktning som lagts fram av Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen förordar (yrkande 1). Riktlinjerna berör bl.a. skattepolitiken.

Regeringen anför att ett välfärdssamhälle inte är starkare än den grund det står på i form av skattefinansiering. För att kunna erbjuda alla en bra skola, vård och omsorg måste skatterna vara relativt höga, och detta ställer krav på att skatterna tas ut efter rättvisa principer. Skattesystemet skall tillsammans med utformningen av offentligt finansierade verksamheter och transfereringar till medborgarna bidra till en rättvis fördelning mellan individer med olika inkomstförhållanden. Detta tillgodoses i första hand genom beskattningen av förvärvsinkomster, särskilt skatteskalans utformning, men även kapitalinkomst- och förmögenhetsskatterna är betydelsefulla. Fördelningen bygger på att skatt skall tas ut efter bärkraft. Den som har större inkomster skall bidra med en högre andel av sin inkomst i skatt. En grundläggande rättvisepincip är att individer med liknande inkomstförhållanden också behandlas lika. Rätt använd är skattepolitiken ett viktigt verktyg för att minska klyftorna i samhället.

Den demografiska utvecklingen ställer enligt vad regeringen anför krav på att det skapas ett utrymme för pensioner, sjukvård och äldreomsorg i takt med att andelen äldre ökar efter år 2010. Regeringen inriktar därför redan nu politiken på att förbereda Sverige inför denna utmaning. Överskotten i de offentliga finanserna måste upprätthållas så att den framtida räntebördan kan minskas och reformer genomföras så att sysselsättningen kan öka och fler kan hjälpa till att försörja dem som inte är yrkesverksamma. På skatteområdet har marginalskatterna för låg- och medelinkomsttagare sänkts genom en kompensation för hälften av egenavgifterna, och andelen personer som betalar statlig inkomstskatt har minskat genom att grundavdraget och den nedre skiktgränsen för statlig skatt har höjts. Regeringen anför att skattesystemet kontinuerligt måste analyseras och utvärderas utifrån hur skatterna i kombination med offentliga trygghetssystem påverkar människors val i livet. Med en utveckling där allt färre i aktiv ålder skall försörja allt fler pensionärer är det viktigt att analysera hur viljan att arbeta, spara och utbilda sig påverkas av skatter och bidrag.

Den fortgående internationaliseringen ställer det svenska skattesystemet inför betydande utmaningar. Kunskaperna om hur de svenska skattebaserna påverkas är dock låga och behöver förbättras. Regeringen har därför tillsatt en utredning för att analysera internationaliseringens betydelse för olika skattebaser. Inom EU bedrivs vidare ett samarbete för att undvika skadlig skattekonkurrens mellan länderna, och en första överenskommelse har nu träffats om att alla medlemsländer skall ta ut källskatt eller lämna upplysning om EU-medborgares banktillgodohavanden. EU har också under Sveriges ordförandeskap påbörjat förhandlingar med andra länder utanför EU för att undvika skatteflykt. Detta visar enligt vad regeringen anför att en del av de utmaningar som internationaliseringen medför kan lösas genom samarbete med andra länder.

En inkomstskattereform har påbörjats under mandatperioden och syftar till att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare. Två steg har tagits genom att en skattereduktion införts som kompenserar för 50 % av egenavgifterna. Förutom en ökad köpkraft för medborgarna bidrar denna reform till att minska marginalskatterna och därmed stimulera till ett ökat utbud av arbete. Den har också en bra fördelningsprofil eftersom egenavgifterna utgör en tyngre börda för låg- och medelinkomsttagarna. Regeringen avser att i budgetpropositionen hösten 2001 göra en bedömning av det samhällsekonomiska utrymmet för sänkta skatter på förvärvsinkomster för 2002 och framåt.

Fastighetsskatten är en del av kapitalbeskattningen och en viktig inkomstkälla för staten. Den beräknas ge intäkter på 23 miljarder kronor som bidrar till att finansiera välfärden. Uttaget av fastighetsskatt har de senaste åren begränsats genom en rad beslut, och taxeringsvärdena har i princip varit oförändrade sedan 1997. Skattesatsen sänktes dessutom 1998 från 1,7 % till 1,5 %. För bostadshyreshusens del har skattesatsen sänkts ytterligare till 1,2 % under år 2000. På senare år har priserna på villor och andra bostäder ökat kraftigt på många håll i Sverige. Till följd av detta kommer taxeringsvärdena att stiga kraftigt i de områden där huspriserna stigit mest. För att

minska effekterna av de höga taxeringsvärdena har riksdagen beslutat sänka skatten på småhus från 1,5 till 1,2 % och skatten på hyreshus till 0,7 %. De sänkta skattesatserna gör att statens inkomster av fastighetsskatten år 2001 ligger kvar på samma nivå som år 2000. Resultatet blir att ungefär hälften av svenskarna får lägre skatt under det att den andra hälften får höjd skatt. För att undvika att personer med låg inkomst som bor i attraktiva områden skall drabbas har en begränsningsregel aviserats. Förslaget innebär att hushåll i normala inkomstlägen inte skall behöva betala mer än 5 % av sin inkomst i fastighetsskatt. Förslaget avses gälla retroaktivt från den 1 januari 2001.

Slutligen anför regeringen att den aviserade utredningen om en översyn av trafikbeskattningen med förtur skall göra en översyn av beskattningen av arbetsmaskiner.

Motionerna

I tre motioner från *Moderata samlingspartiet* begärs tillkännagivanden om inriktningen av skattepolitiken.

I motion Fi17 av Bo Lundgren m.fl. (m) anfördes att det är viktigt att inkomstskatten sänks, särskilt för dem som i dag har låga inkomster. En reformering av inkomstbeskattningen bör därför innehålla ett grundavdrag på upp till 36 000 kr för alla, ett grundavdrag för varje barn på 15 000 kr och ett förvärvsavdrag vid den kommunala taxeringen på 10 % av den taxerade inkomsten. Den statliga inkomstskatten avvecklas successivt och uppgår till 20, 18 och 15 % åren 2002–2004. En avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader införs och ökar föräldrarnas valmöjlighet. Skatten på kapital sänks genom att förmögenhetsskatten avskaffas och skatten på aktieutdelningar slopas. Fastighetsskatten tas bort och avvecklingen inleds med en återgång till tidigare taxeringsvärden parallellt med att skattesatserna sänks och markvärdet halveras. Bensin- och dieselskatten sänks med 70 öre per liter inklusive moms för att underlätta för alla som är beroende av bilen, och reseavdraget höjs till 20 kr per mil. Företagsbeskattningen bör enligt motionärerna utformas så att företagande och investeringar i Sverige stimuleras och så att det svenska företagsklimatet kan hävda sig i ett internationellt perspektiv. Den slopade skatten på aktieutdelningar och förmögenhet och avvecklingen av den statliga inkomstskatten är viktiga för företagen. Vidare bör beskattningen av optioner förändras och skatten på hushållsnära tjänster halveras genom en skattereduktion. Förenklingar bör också genomföras enligt Simplexgruppens förslag, och det bör enligt motionärerna bli lättare att få F-skattsedel. Ytterligare skatteförändringar som ingår i motionärernas riktlinjer är höjt avdrag för pensionsförsäkringar, sänkta skatter för jordbruket, sänkt skatt på kärnkraftsel, lägre beskattning av royalty, slopad reklamskatt och höjd tidningsmoms samt slopad expertskatt (yrkandena 6, 7, 9 och 15). Också i motion Fi33 av Bo Lundgren m.fl. (m) som är inriktad på familjepolitiken föreslås ett kraftigt höjt grundavdrag, ett förvärvsavdrag, avskaffad statlig inkomstskatt och ett avdrag på 15 000 kr per barn. Vidare föreslås en avdragsrätt för barn-

omsorgskostnader på upp till 50 000 kr och en skattereduktion på 50 % för hushållsnära tjänster.

I motion Fi26 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) anför motionärerna att skattetrycket måste sänkas så att den ekonomiska tillväxten ökar och Sveriges konkurrenskraft förbättras. Såväl skatten på kapital som skatten på inkomster måste sänkas om Sverige skall klara den internationella konkurrensen. Inkomstskatten sänks genom höjda grundavdrag, förvärvsavdrag, slopad statlig inkomstskatt och grundavdrag för barn. Förmögenhetsskatten avvecklas och det första steget är att sambeskattningen slopas omedelbart och fribeloppet höjs till 1,5 miljoner kronor. Skatten på aktieutdelningar slopas liksom 3:12-reglerna. Pensionssparandet höjs till ett basbelopp och skatten på kapitalinkomster sänks till en internationellt godtagbar nivå. Fastighetskatten avskaffas och som ett första steg skall 1997 års taxeringsvärden eller senare lägre värde gälla vid beskattningen. Procentsatsen sänks successivt och halva markvärdet används för att minska de regionala skillnaderna. Vidare bör mervärdesskattereglerna ses över så att det blir konkurrensneutralt såväl inom landet som internationellt. Energiskatterna bör enligt motionärerna vara energineutrala och tas ut i konsumentledet under det att miljöskatter bör tas ut i produktionsledet. Regelverket måste samordnas på EU-nivå. Eftersom Sverige är ett land med stora geografiska avstånd är det enligt motionärerna viktigt att bensin- och dieselskatterna sänks. Alkohol- och tobaksskatterna bör snabbare än hittills anpassas till de kvoter som gäller mellan EU-länderna. Detta kräver en successiv sänkning av skattesatserna.

I *Kristdemokraternas* partimotion Fi18 av Alf Svensson m.fl. (kd) anföras att skattetrycket måste sänkas och marginaleffekterna minskas. En inkomstskattereform genomförs med ett rakt grundavdrag på 20 000 kr, bibehållen särskild skattereduktion som höjs från 1 320 kr till 3 600 kr och en statlig skattereduktion (förvärvsavdrag) mot kommunalskatten på 6,4 %, 7 % och 10 % av den taxerade inkomsten åren 2002–2004. Det övre skiktet i den statliga inkomstskatteskalan avskaffas. Barnfamiljerna får en avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader på max 50 000 kr per år och en statlig skattereduktion på 75 kr år 2003 och 125 kr år 2004 per barn och månad. En skattereduktion på 50 % för hushållsnära tjänster införs. På längre sikt bör marginaleffekterna minskas ytterligare i både skatte- och transfereringssystemen. Vidare bör företagandet ges bättre förutsättningar och rörliga skattebaser säkras genom avveckling av förmögenhetsskatten och skatten på aktieutdelningar och genom sänkta arbetsgivaravgifter och löneskatter. Vissa näringar som jordbruket och åkerinäringen bör få anpassade regler så att de inte har högre skatter än i övriga EU. Jordbruket bör få en fullständig elskatte-sänkning och en sänkning av dieselskatten till 53 öre per liter. Åkeri- och transportsektorn får sänkt dieselskatt. Bokmomsen sänks till 6 %, fordons-skatten och skatten på miljövänlig alkylatbensin sänks. Fastighetsskatten sänks genom att taxeringsvärdena fryses på 2000 års nivå och genom att skatten beräknas enbart på en tredjedel av markvärdet över 150 000 kr. Gränsen för reseavdraget sänks till 5 000 kr. Avdragsrätten för pensions-sparande höjs till ett basbelopp. Individuella utbildningskonton införs den

1 juli 2002. Royaltyinkomster från patenterade uppfinningar skattebefrias två år och beskattas sedan under inkomst av kapital (yrkandena 2 och 5).

I *Centerpartiets* partimotion Fi19 av Agne Hansson m.fl. (c) anføres att skattetrycket långsiktigt bör sänkas till OECD-nivå med hjälp av tillväxten och återhållsamhet i utgiftsåtagandena. Sverige bör vara inriktat på ett skattetryck som motsvarar uttaget i länderna i det nordeuropeiska välfärdsbältet på 40–50 % av BNP. Ett lägre skattetryck med regler som stimulerar till arbete och kunskap ökar människors självbestämmande och tillväxten i ekonomin. Inkomstskatten bör sänkas för framför allt medel- och låginkomsttagare genom en skatterabatt på 10 000 kr, lika för alla, och en extra skatterabatt på 10 800 kr för arbetsinkomster. Grundavdraget och skattereduktionen för egenavgifter slopas. Arbetsgivaravgifterna bör sänkas. Skatten på boende bör sänkas genom att frysningen av taxeringsvärdena återställs och skattesatserna sänks till 1,2 % för småhus och 1,1 % för flerbostadshus. Fastighetsskatten bör sedan sänkas successivt. Effekterna i attraktiva fritidsområden bör lindras genom att man skiljer på permanentboende och fritidsboende vid taxeringen. Ytterligare förändringar är ett stegvis slopande av förmögenhetsskatten, slopade fåmansföretagarregler, en skattereduktion på hushållsnära tjänster, slopad uttagsskatt på fastighetsförvaltare, avlyft av jordbrukets energiskatter, fortsatt skattebefrielse för biobränslen och höjt reseavdrag till 20 kr per mil (yrkande 5). Det är vidare enligt motionärerna viktigt att de resurser som avsatts för ett kompetenskonto snarast sätts i arbete genom ett fungerande system. Det bör vara individuella kompetenskonton där insättningar gynnas skattemässigt. Staten bör ikläda sig en utjämnande roll genom att tillskjuta medel för personer som har låga löner och saknar möjlighet att göra avsättningar. Kontona bör vara öppna för egenföretagare genom speciella regler (yrkande 7). Motionärerna anför att ett gott företagsklimat kräver enkla regler och att arbetet inom Simplexenhetsen verksamhet måste intensifieras och klara målsättningar sätts upp. Att enbart hindra tillflödet av nya regler är inte tillräckligt. En tydlig målsättning bör vara att befintligt regelverk skall minska med 25 % till 2004 (yrkande 9). En ny familjepolitik innebär bl.a. en avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader om max 50 000 kr (yrkande 13).

I *Folkpartiet liberalernas* partimotion Fi20 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anføres att skattetrycket måste sänkas eftersom det inte är förenligt med en dynamisk och växande ekonomi. Internationaliseringen ökar kraven på konkurrenskraftiga villkor. Under innevarande mandatperiod skall skattetrycket klart understiga 50 %. En inkomstskattereform genomförs med sänkta marginalskatter, slopat övre skikt i den statliga inkomstbeskattningen, höjd brytpunkt, grundavdrag utan avtrappning, förvärvsavdrag och en generell skattereduktion. Barnfamiljernas marginaleffekter minskas genom att generella utökningar av barnstödet utformas som en skattereduktion på 1 200 kr år 2002 som höjs till 2 400 kr år 2004. Vidare medges avdrag för barnomsorgskostnader upp till 50 000 kr. Hushållstjänster får en skattereduktion på 50 %. Sparande underlättas genom att förmögenhetsskatten sänks och slopas på sikt. Ett första steg är en avskaffad sambeskattnings och en höjning av fribeloppet till 2,1 miljoner kronor. Fastighetsskatten sänks genom att taxeringsvärdena

fortsätter att vara frysta med skattesatsen 1,2 % för småhus och 0,7 % för flerbostadshus. Den nuvarande fastighetsskatten bör avskaffas. Pensionssparandet underlättas vidare genom att avdragsrätten höjs till 1,5 basbelopp. Risktagande ges bättre villkor. Skatten på aktieutdelningar slopas, fåmansbolagsreglerna förenklas genom att medelinkomsten i branschen beskattas som arbetsinkomst, sociala avgifter på vinstandelar slopas och arbetsgivaravgifterna sänks i tjänstesektorn. Mervärdesskatten på böcker sänks stegvis till 6 %. En skatt på förbränning av sopor införs och skattereduktionen för bredbandsinstallation avvisas (yrkande 6). En inkomstskattereform genomförs. Det övre skiktet i den statliga inkomstskatten avskaffas och brytpunkten höjs till gränsen för uttaget av egenavgifter. Avtrappningen av grundavdraget över 100 000 kr slopas. Ett förvärvsavdrag om 5 % av inkomsten införs och alla får en skattereduktion på 3 000 kr. Skattereduktionen för pensionsavgift slopas (yrkande 7). I ett samlat reformarbete för ett bättre företagsklimat är följande skatteförändringar viktiga: En sänkning av arbetsgivaravgifterna med 5 procentenheter i den privata tjänstesektorn. Skattereduktion för hushållstjänster. Slopas övre skikt i den statliga inkomstskatteskalen. Slopas skatt på aktieutdelningar. Enklare fåmansbolagsregler. Sänkt och på sikt avskaffad förmögenhetsskatt. Slopas sociala avgifter på vinstandelar. Lättnader i beskattningen av optioner. Höjt avdrag för pensions- och kompetenssparande. Avskaffade skattetillägg vid periodiseringsfel i momsredovisningen. Inbetalning av skatt på skattekonto på förfallodagen (yrkande 8). Bland annat följande förändringar bör genomföras för att minska krånglet för företagarna. En förenklad deklaration införs. Alla som vill och inte har näringsförbud skall få F-skattsedel. Inbetalning av sociala avgifter och skatt bör kunna ske utifrån den lön som faktiskt har tagits ut. Servicecheckar gör det enkelt för privatpersoner att betala för tjänster i hushållet (yrkande 10). En klimatstrategi bör bl.a. innebära att EU:s beslut ändras så att beslut om miljöskatter kan fattas med majoritet (yrkande 18). En jämställdhetsreform bör bl.a. innebära att skattesystemet förändras så att det i högre grad gynnar kvinnor. När restidsvinst och behov av bil bedöms bör tiden för hämtning och lämning av barn på dagis få räknas in. Sambeskattningen av förmögenhet bör avskaffas (yrkande 21).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är skattesystemets främsta uppgift att på ett varaktigt och stabilt sätt finansiera olika gemensamma åtaganden. En varaktig finansiering förutsätter bl.a. att skatteuttaget baseras på uthålliga och därmed kontrollerbara skattebaser i en värld där ekonomierna i allt större utsträckning integreras med varandra. En stabil finansiering handlar om att skatteuttaget skall utformas så att det bidrar till samhällsekonomisk balans och till balans i de offentliga finanserna.

Det totala skatteuttaget har i grunden att göra med den avvägning medborgarna via det politiska systemet gör mellan offentligt och privat finansierad välfärd. Skatter har därmed inget egenvärde samtidigt som utrymmet för

skattesänkningar hela tiden måste bedömas mot bakgrund av medborgarnas önskemål om en offentligt finansierad välfärd och de uppsatta budgetpolitiska målen.

I förhållande till omvärlden har Sverige höga skatter som en följd av större och mer generellt utformade, offentligt finansierade välfärdssystem. Samtidigt blir den svenska ekonomin alltmer öppen i förhållande till omvärlden. Sedan lång tid tillbaka gäller detta varumarknaden men under senare decennier även tjänste-, arbets- och kapitalmarknaderna. Denna integration påverkar de underliggande skattebaserna. Utvecklingen kommer att förstärkas under de närmaste decennierna, och detta innebär en utmaning för skattepolitiken.

Ett problem i sammanhanget är att det inte finns något enkelt sätt jämföra skattesystem i olika länder för att på det sättet få en exakt beskrivning av de anpassningskrav som den ökade internationella rörligheten medför. Som regeringen redovisar i propositionen ger jämförelser av skatteuttaget ställt i relation till BNP ingen större vägledning, eftersom länderna har utformat sina transfererings- och skattesystem efter olika principer. Också mer grundläggande skillnader i förutsättningarna som olika åldersstruktur kan göra det svårt att göra rimliga jämförelser. Även efter korrigering för sådana faktorer finns det dock kvar en skillnad mellan Sverige och andra länder, och den utmaning som Sverige ställs inför kvarstår därför. Frågan är hur den svenska skattestrukturen skall utformas i en värld med internationaliserade marknader för varor, tjänster och produktionsfaktorer samtidigt som de välfärdspolitiska ambitionerna bevaras på dagens nivå. För att analysera dessa frågor arbetar sedan hösten 2000 den s.k. Skattebasutredningen (dir. 2000:51). Utredningen kommer bl.a. att analysera förskjutningar och rörlighet hos de svenska skattebaserna under de senaste decennierna. Man har även engagerat ett antal utländska experter för att få underlag för en framtidsinriktad bedömning. Utredningen beräknas vara klar under första kvartalet 2002.

Utskottet anser i likhet med regeringen att internationaliseringen och de krav som den ställer på det svenska skattesystemet bör ses som en utmaning och att inriktningen bör vara att den svenska skattestrukturen skall utformas på ett sätt som gör det möjligt att bevara de välfärdspolitiska ambitionerna på dagens nivå. Utskottet ser därför positivt på att en utredning med denna inriktning tillsatts. Utskottet är inte berett att, som flera motionärer, direkt dra slutsatsen att olika skatter så snabbt som möjligt bör slopas eller sänkas kraftigt.

När det gäller beskattningen av förvärvsinkomster innebär den inkomstskattereform som inleddes år 2000 en gradvis utbyggd kompensation för allmän pensionsavgift och en minskning av antalet skattskyldiga som betalar statlig skatt på förvärvsinkomster. Fullt genomförd kommer reformen att innebära att 85 % av de skattskyldiga med förvärvsinkomster enbart kommer att betala kommunalskatt medan resterande del därutöver betalar statlig inkomstskatt på inkomster över en viss gräns. Den genomsnittliga kommunalskatten motsvarar ungefär skattesatsen för kapitalinkomster, vilket var ett uttalat önskemål för 1990 års skattereform.

Kompensationen för allmän pensionsavgift innebär att marginalsatser och genomsnittssatser sänks på ett förhållandevis likformigt sätt för personer med inkomster under taket för uttag av allmän pensionsavgift, vilket som regeringen framhåller ger ett tillfredsställande fördelningspolitiskt utfall. Uppflyttningen av den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt bidrar till att sänka marginaleffekterna i det berörda inkomstskiktet. De sänkta marginalsatserna förstärker även arbetslinjen och förbättrar, tillsammans med maxtaxereformen, förutsättningarna för arbetsutbudet. Detta är angeläget inte minst i nuvarande situation på arbetsmarknaden. Efter en fullt genomförd inkomstskattereform kommer de skattemässiga villkoren för arbete att vara bättre än för tio år sedan. Reformens effekter på arbetsutbudet är en av de faktorer som skall beaktas när regeringen i höst tar ställning till inkomstskattereformens fortsättning. Liksom tidigare gäller att fortsatta steg också blir beroende av utvecklingen av de offentliga finanserna och den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Det framtida skatteuttaget på arbete kommer också att påverkas av det fortsatta genomförandet av den i budgetpropositionen för år 2001 presenterade strategin för grön skatteväxling som skall genomföras under den kommande tioårsperioden. Riksdagen har redan fattat beslut om två steg i denna skatteväxling, senast finansierades en höjning av grundavdraget för alla med 1 200 kr genom höjda energiskatter.

Enligt utskottets mening bör den påbörjade reformeringen av inkomstbeskattningen fortsätta om utvecklingen av statsfinanserna medger det.

Flera motionärer föreslår att skatten på aktieutdelning slopas. När det gäller den svenska bolagsbeskattningen är denna internationellt sett konkurrenskraftig genom kombinationen av låg skattesats och förhållandevis generösa reserveringsregler. Den del av skatten på kapitalinkomster som tas ut av individerna bygger på en uttalad likformighetsprincip. Det är angeläget att ha samma skatteuttag för olika slag av kapitalinkomster: räntor, utdelningar och kapitalvinster. Ett oenhetligt skatteuttag skapar risker för inkomstomvandling av det slag som var mycket frekvent före 1990 års skattereform. I detta perspektiv skulle en isolerad lättnad i beskattningen av avkastningen på aktieplaceringar – exempelvis genom skattefrihet för utdelningsinkomster och genom partiell skattelättnad för kapitalvinster av det slag som gällde 1994 – innebära en subventionering av visst slag av sparande. För den lilla öppna ekonomin skulle detta ske med högst begränsade effekter på investeringar och sysselsättning.

När det gäller fastighetsskatten har motionärerna i allmänhet begärt att den frysning av taxeringsvärden som gällde fram till årsskiftet skall återställas. Enligt utskottets mening är det viktigt att fastighetsskatten baseras på taxeringsvärden som speglar fastigheternas marknadsvärden. Det omräkningsförfarande som infördes år 1996 syftade till att uppnå en mer kontinuerlig anpassning av taxeringsvärdena till förändringar i fastigheternas marknadsvärden. Delvis i avvaktan på de förslag som Fastighetstaxeringsutredningen och Fastighetsbeskattningskommittén skulle komma att lägga fram har detta förfarande inte tillämpats och detta har lett till att taxeringsvärdena alltmer

kommit att avvika från marknadsvärdena. I budgetpropositionen för 2001 ansåg därför regeringen att frysningen av taxeringsvärdena borde upphöra fr.o.m. år 2001. Eftersom taxeringsvärdena har varit oförändrade under flera år resulterar detta i kraftiga höjningar av taxeringsvärdena på många håll. För att begränsa effekterna av dessa höjningar av skatteuttaget föreslog regeringen en sänkning av fastighetsskatten fr.o.m. år 2001 för både småhus och hyreshus. Därtill föreslogs höjningar av fribeloppet i förmögenhetsbeskattningen.

Uttaget av fastighetsskatt kan ge upphov till problem för vissa fastighetsägare. Det gäller framför allt en mindre grupp hushåll som trots låga inkomster äger och är bosatta i småhus med höga taxeringsvärden. I Finansdepartementet har utarbetats en promemoria med ett förslag till en begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion som innebär att hushåll med normal inkomst och förmögenhet inte skall betala mer än 5 % av inkomsten i fastighetsskatt för sin permanentbostad. Avsikten är att en begränsningsregel skall gälla retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001.

Enligt utskottets mening är det väsentligt att taxeringsvärdena nu åter speglar fastigheternas marknadsvärden, och utskottet anser att en begränsningsregel med lämplig utformning har förutsättningar att skapa en grund för ett rimligt utfall även för fastighetsägare med låga inkomster som bor i attraktiva områden.

Den skatteväxlingsstrategi som utskottet nämnt och som riksdagen lagt fast under hösten 2000 skall genomföras under en period av tio år och kräver att ställning tas till olika gränsdragningsfrågor. Som en del av strategin – och som en viktig förutsättning för dess fulla genomförande – sker därför en översyn av systemet för energi- och koldioxidskatten utifrån den principskiss som presenterades av Skatteväxlingskommittén. Ett antal utredningar kommer också att börja ett arbete, bl.a. med alternativa former av nedsättningar av skatteuttaget. För Sveriges framtida möjligheter att tillämpa differentierade system kommer utvecklingen inom EU att bli betydelsefull. I avvaktan på det utredningsarbete som har aviserats om en fortsatt skatteväxling kommer regeringen att återkomma i budgetpropositionen för 2002 till frågan om omfattningen av och inriktning på åtgärder för 2002.

Av det anförda framgår att utskottet ställer sig bakom de riktlinjer som regeringen redovisat för skattepolitiken och att utskottet inte är berett att tillstyrka de förslag som läggs fram av motionärerna. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Preliminära ramar för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd åren 2002–2004

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner de av regeringen redovisade preliminära ramarna för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd som riktlinje för regeringens budgetarbete och avslår motionsförslagen om högre respektive lägre ramar.

De förslag till ramar för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd som läggs fram i propositionen och i Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas och Folkpartiet liberalernas partimotioner framgår av följande tabell.

Preliminära ramar 2002–2004 (miljoner kronor)

	Utfall 2000	Anslag 2001	Prognos 2001	Ram 2002	Ram 2003	Ram 2004
Prop.	6 170	6 207	6 529	6 635 (+297)	6 765 (+282)	6 902
(m)				-35	-35	-35
(kd)				+110	+110	+110
(fp)				+75	+75	+75

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att de i tabellen redovisade preliminära ramarna för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete (yrkande 4 delvis).

Regeringen anför att skattekontrollen är viktig för att beskattningen skall vara effektiv och likformig. Den skall förebygga och åtgärda fel och fusk och den skall åstadkomma en preventiv effekt så att individens förtroende för skattesystemet upprätthålls. En av utgångspunkterna bör vara att de flesta skattebetalare vill göra rätt för sig. Den frivilliga medverkan skall understödjas av väl utbyggd service och information.

Den kontrollpolicy som tillämpas inom skatteförvaltningen bygger enligt vad regeringen anför på dessa principer. Om nivån på skattekontrollen sjunker minskar ofrånkomligen den preventiva effekten och lojaliteten mot skattesystemet. Det leder i sin tur till att behovet av kontroll blir större. Detta i kombination med ökade krav på alltmer avancerade kontroller gör att konsekvenserna kan bli förödande. Undersökningar visar att en mycket stor del av de skattskyldiga är villiga att betala sin skatt så länge som de vet att nästan alla andra också gör det. Om detta grundläggande förtroende rubbas finns risker för betydande och successivt ökande skadeverkningar på betalningsviljan. Förtroendet blir sedan svårt att återställa. Därför är nedgången i skatte-

kontrollen, bl.a. vad avser antalet utförda revisioner, allvarlig. Allt fler skattskyldiga blir ekonomiskt aktiva och de internationella transaktionerna ökar. Revisoreernas utredningar blir alltmer avancerade samt mer omfattande och tidskrävande. För att kunna möta detta bör skatteförvaltningen ligga steget före både när det gäller kunskap och teknik. Behovet av en mer avancerad kontrollfunktion ställer också högre krav på personalen. Det är av särskild vikt att kunna utöka kontrollen inom branscher där ungdomar verkar för att på sikt få den bästa preventiva effekten och för att bibehålla lojaliteten mot skattesystemet. Undersökningar tyder på att inställningen till att arbeta svart är mera tolerant bland yngre personer än bland äldre. En intensifiering av kontrollen mot svartarbeten ligger väl i linje med regeringens övriga satsningar för att motverka svartarbeten.

Riksskatteverket har nyligen i en rapport (RSV Rapport 2001:1) uppmärksammat hur skattebetalare genom att utnyttja luckor i skattekontrollen försöker få igenom avdrag som de inte har rätt till. Riksskatteverket har utvärderat möjligheten till avdrag för övriga kostnader under inkomstslaget tjänst, hur skattebetalarna betar sig och hur framgångsrikt skatteförvaltningen kontrollerar. Undersökningen tyder på att det är framför allt de yngre som är mest benägna att testa gränserna för vad som går att hänföra till begreppet ”övriga kostnader”. Det är därför enligt vad som anförs i propositionen av stor vikt att kontrollnivån inte fortsätter sjunka och att den preventiva effekten upprätthålls. Kapitalskatteområdet är ett annat område där satsningar behöver göras bl.a. med inriktning på internationella transaktioner. Kontrollen av kapitalvinster vid avyttring av fastigheter samt av delägarätter och fordringsrätter behöver också intensifieras. Även på mervärdesskatteområdet är ökningen av internationella transaktioner märkbar och där behövs ytterligare kontrollinsatser. Inom EU-arbetet ges uttryck för en allmän oro hos medlemsstaterna över de angrepp som systemen för indirekta skatter är utsatta för. Den s.k. karusellhandeln inom EU är ett exempel på detta.

Regeringen anför att det tidigare konstaterats att det krävs resurstillskott till skatteförvaltningen för att upprätthålla kontrollintensiteten på önskvärd nivå och för att skapa ett visst utrymme för särskilda satsningar när läget så kräver. De resurser som har tillförts skatteförvaltningen har bidragit till att förbättra situationen. Utöver allmänna resurstillskott har Riksskatteverket under de senaste åren erhållit 15,5 miljoner kronor inom ramen för regeringens särskilda kontrollsatsning (Kontrollprojektet).

Regeringen räknar fr.o.m. år 2002 med en ökning av resurserna med 297 miljoner kronor i jämförelse med den ram som beräknats för år 2002 (6 338 mkr) i budgetpropositionen för 2001. Förändringen består dels av en ökning med 175 miljoner kronor i syfte att återställa skattekontrollen till 1997 års nivå, dels en ökning med 10 miljoner kronor i syfte att höja effektiviteten inom tullverksamheten. Från år 2002 ökar de beräknade resurserna för utgiftsområdet vidare med 112 miljoner kronor till följd av ny pris- och löneomräkning.

Motionerna

I partimotioner från Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna begärs godkännande av de alternativa preliminära ramar som framgår av tabellen.

I *Moderata samlingspartiets* partimotion Fi17 yrkande 5 av Bo Lundgren m.fl. (m) anføres att de förslag om förändringar på skatteområdet som läggs fram i motionen medför att skatteförvaltningens verksamhet kan rationaliseras. Anslaget för skatteförvaltningen minskas därför med 75 miljoner kronor. När det gäller tullen bör dock anslaget enligt vad motionärerna anför ökas med 40 miljoner kronor eftersom smugglingen av cigaretter, alkohol, narkotika och vapen ökat kraftigt de senaste åren.

I *Kristdemokraternas* partimotion Fi18 yrkande 7 av Alf Svensson m.fl. (kd) anføres att den svarta marknadens utbredning allvarligt skadar den svenska ekonomin och att anslaget för skattekontroll därför bör ökas med 70 miljoner kronor. Motionärerna konstaterar att erfarenheten visar att satsningar på detta område ger minst sex gånger pengarna tillbaka. Även tullens anslag bör enligt motionärerna ökas för att förstärka kontroll och spaning kring illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol och tobak. De föreslår en höjning med 40 miljoner kronor.

Folkpartiet liberalerna anför i motion Fi20 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) att skattemyndigheterna bör få ökade resurser för ett intensivare granskningsarbete och att tullen bör få större möjligheter till insatser mot den illegala införseln av alkohol och narkotika. Sammantaget föreslås en höjning av ramen med 75 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under senare år oroats över att skatteförvaltningen inte förmått upprätthålla skattekontrollverksamheten på en tillräckligt hög nivå. Antalet revisioner har minskat sedan 1997 och minskningen uppgår till ca 28 %.

Redan under innevarande budgetår har dock ett varaktigt resurstillskott på 125 miljoner kronor lämnats för att ge möjlighet att höja kontrollnivån i riktning mot 1997 års nivå. Som framgår följer regeringen utvecklingen och resultatet av detta tillskott.

Ytterligare tillskott är enligt utskottets mening nödvändiga om 1997 års nivå skall kunna återställas, och utskottet ser därför positivt på regeringens förslag om en höjning av ramen med ytterligare 175 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

När det gäller Tullverket är utvecklings- och effektiviseringsarbetet inom tullverksamheten viktig. Arbetet omfattar utveckling av nya arbetsmetoder, IT-utveckling, förenklingsarbete, information m.m. Inom gränsskyddets kontrollverksamhet har narkotikakontrollen fortsatt högsta prioritet. Hög prioritet ges åt kontroller mot storskalig illegal införsel av alkohol och tobak. Tullverket har under innevarande budgetår tillförts ett varaktigt resurstillskott på 10 miljoner kronor fr.o.m. 2001 till följd av merkostnader i samband med

Öresundsbrons öppnande. Tullen har vidare kompenserats med 10 miljoner kronor med anledning av en engångsneddragning år 2000. På tilläggsbudget har tullen slutligen fr.o.m. den 1 juli 2000 bemyndigats att uppbära vissa av de avgifter som tas ut i verkets verksamhet. Detta tillskott beräknades uppgå till 25 miljoner kronor.

De ökade krav som tullen möter till följd av förändringar i utrikeshandeln och ökat resande har kunnat mötas genom att tullen blir effektivare och förnyar sitt sätt att arbeta. Investeringar görs i ny teknik och kompetensutveckling, och inom gränsskyddet pågår ett metodutvecklingsarbete för att möta den ökande trafiken och de nya hotbilderna och samtidigt utveckla och effektivisera gränsskyddsverksamheten. Enligt utskottets mening finns det som regeringen föreslår skäl att öka effektiviteten inom tullverksamheten genom ett tillskott på 10 miljoner kronor fr.o.m. år 2002.

Med det anförda tillstyrker utskottet att regeringens förslag om ramar för åren 2002–2004 godkänns som riktlinjer för budgetarbetet. Utskottet tillstyrker propositionen yrkande 4 delvis och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Stockholm den 15 maj 2001

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Per Rosengren (v), Helena Höij (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Ulla Wester (s), Lena Sandlin-Hedman (s), Marie Engström (v), Kenneth Lantz (kd), Catharina Hagen (m), Matz Hammarström (mp), Rolf Kenneryd (c), Per-Olof Svensson (s), Lennart Axelsson (s), Stefan Hagfeldt (m) och Staffan Werme (fp).

Avvikande meningar

1. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvaltning och uppbörd – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Catharina Hagen (m) och Stefan Hagfeldt (m) anför:

Ställningstagande

Skattepolitikens inriktning

I Sverige uppgår skattetrycket till över 50 % av BNP. Det innebär att över hälften av vad vi arbetar ihop betalas till den politiska sektorn. Genom denna ordning får politiker ett dominerande inflytande över våra produktionsresultat, och vi får ett stelbent och byråkratiskt samhälle med kollektiva beslut och kollektiva lösningar. Medborgarnas egna prioriteringar begränsas och det blir svårare att finna effektiva lösningar på angelägna uppgifter.

Skattetrycket måste sänkas. Skälen är både mänskliga och ekonomiska. Människor måste ha en chans att kunna leva på sin lön och i större utsträckning genom eget arbete kunna påverka sin inkomst. Skattesystemets utformning måste också bidra till en ökad ekonomisk tillväxt och till att Sveriges konkurrenskraft förbättras. Det får inte lägga hinder i vägen för företag och företagande, utbildning och ansvarstagande, investeringar och risktagande.

Internationaliseringen ställer krav på hur skatter och välfärdssystem skall se ut för att vara effektiva. Sverige har ett i förhållande till omvärlden högt generellt skattetryck och till skillnad från flera konkurrentländer mer generellt utformade och i högre utsträckning offentligt finansierade välfärdstjänster. Välfärdstjänsterna följer inte individen i samma utsträckning som i ett avgiftsfinansierat system, och skattesystemet omfördelar i stor utsträckning inkomsterna under en människas livstid. Detta kan leda till att människor söker sig till lågskatteländer under sin högproduktiva tid medan incitamentet är större att bosätta sig i Sverige under perioder när man har fördel av det svenska skatte- och välfärdssystemet. Att bibehålla fördelningspolitiskt motiverade skatter som förmögenhetsskatten, den statliga inkomstskatten och kapitalinkomstskatten kan förvärpa läget eftersom dessa skatter kan undvikas av resursstarka personer. Finansiellt kapital, välutbildad arbetskraft samt vissa varor och tjänster är speciellt lätttrörliga och om inget görs riskerar Sverige att få en nettoutflöde av sådana tillgångar och en utflyttning av välutbildade, driftiga människor. Detta skulle skada tillväxtbetingelserna i Sverige.

Det är viktigt att sänka inkomstskatten, särskilt för dem som har låga inkomster, och beskattningen måste utformas så att arbetskraftsutbudet ökar och att arbete alltid lönar sig. Det är viktigt att utbildning premieras. Den som utbildar sig skall alltid veta att en bra utbildning också skall löna sig och inte bestraffas genom hög beskattning. Den som under en del av sitt liv är beredd

att göra en extra arbetsinsats för att kunna få ihop ett kapital för att satsa i ett eget företag, måste få möjlighet att göra det. Då minskar behovet av ”starta-eget-bidrag” eller beroendet av externa finansiärer, för dem som vill ta ett första steg till att starta ett mindre företag. För dem som vill köpa ett eget hus är det också viktigt att kunna ha en hög andel eget kapital som grundplåt. För att göra det möjligt att kunna leva på sin lön lägger vi fram en rad förslag och bl.a. en inkomstskattereform som genomförs i flera steg.

- Det långsiktiga målet är att de första 50 000 kronorna man tjänar skall vara skattefria genom ett höjt grundavdrag. Därtill kommer ett förvärvs-avdrag på 15 %, som stimulerar till arbete. Den statliga skatten avvecklas successivt, vilket gör att det lönar sig bättre att utbilda sig. För att inkomstskatten bättre skall svara mot försörjningsbördan införs ett extra grundavdrag med 15 000 kr per barn och år.
- Det är vår ambition att under åren 2002–2004 lägga fram förslag som successivt banar väg för denna reform. Vi börjar med att öka grundavdraget till som mest 36 000 kr, samtidigt som ett förvärvsavdrag på 10 % införs, liksom barnavdrag på 15 000 kr per barn och år. Värn-skatten slopas. Den statliga inkomstskatten sänks från 20 % till 15 % och gränsen för uttaget höjs.
- Möjligheten att spara till sin egen pension förstärks genom att avdraget för sparande i pensionsförsäkring höjs till ett basbelopp.
- Som ett led i en familjepolitisk valfrihetsreform införs en avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader upp till 50 000 kr.
- En skattereduktion på 50 % för hushållstjänster underlättar för yrkesarbetande att ägna sin fritid åt familj och barn.
- Bensin- och dieselskatten sänks med 70 öre per liter inklusive moms för att underlätta för alla som är beroende av bilen, och reseavdraget höjs till 20 kr per mil.

Företagsbeskattningen måste utformas så att företagande och investeringar i Sverige stimuleras. Det måste löna sig att äga och driva företag, att investera och att ta risker.

De svenska skattereglerna för sparande är ogynnsamma. Speciellt ogynnsamt är enskilt ägande av företag i form av aktier, som beskattas högre än såväl svenskt institutionellt ägande som utländskt ägande. På ett sparande i aktier kan svenska hushåll få betala 62 % i skatt, medan svenska pensionsfonder betalar 37 % och utländska ägare 28 % på samma investering (Henreksson/Jakobsson mars 2001). En genomsnittlig enskild svensk aktieägare betalar mer än dubbelt så hög ägarskatt som en som lever inom övriga EU eller OECD.

Nuvarande höga kapitalinkomstskatter medför att riskkapitalet minskar och därmed hotas tillväxten. Kapitaltillförseln till små och medelstora företag blir mindre än vad den annars skulle ha varit. Nya företag som startas kring nya affärsidéer får svårt att växa sig stora i Sverige jämfört med många andra länder. I stället köps företagen upp av utländska investerare, som kan räkna

hem affären betydligt lättare än svenska intressenter beroende på olika skatteinivåer. På detta sätt drivs ägandet av svenska företag ut ur landet. Entreprenörer med goda affärsidéer har flyttat utomlands på grund av skattetrycket, vilket är i högsta grad negativt för det svenska folkhushållet. Ett antal skatter som snedvrider konkurrensen för svenska företag sänks eller slopas och beskattningen av ägande och kapital minskas.

- Dubbelbeskattningen av bolags vinstutdelningar slopas.
- Förmögenhetsskatten avvecklas successivt.
- Skatterna sänks på jordbrukets produktionsmedel.
- Skatten på kärnkraftsel sänks med 0,5 öre per kWh.
- Beskattningen av royalty sänks.
- Slopas reklamskatt växlas mot höjd moms på tidningar.
- De s.k. 3:12-reglerna som diskriminerar fåmansbolagsägare slopas.

Fastighetsskatten är en skatt på en fiktiv avkastning på husets taxeringsvärde utan någon koppling till en verklig inkomst. Skatten drabbar alla boendeformer i Sverige. Bostadsrättsföreningar betalar skatt på värdet av fastigheten. För hyresrätter gäller i regel att cirka en månadshyra per år utgörs av fastighetsskatt. Fastighetsskatten för småhus varierar starkt och skattens storlek beror i hög grad på var fastigheten är belägen.

Skattesystemet skall vara begripligt för den som betalar skatt och det skall vara stabilt så att inte plötsliga förändringar skakar sönder enskildas och familjers ekonomi. Dagens system för uttag av fastighetsskatt uppfyller inte dessa grundläggande krav. Skulle dessutom en s.k. begränsningsregel införas blir systemet än mer komplicerat, oöverskådligt och godtyckligt.

När taxeringsvärdena, som i princip varit frysta sedan 1997, höjs år 2001 innebär detta att många boende drabbas av rejält höjda taxeringsvärden och därmed också kraftigt höjd fastighetsskatt. Många fler boende än i dag kommer att hamna över den gräns där förmögenhetsskatt tas ut. Dessa förhållanden kommer i särskilt hög grad att drabba de boende i tillväxtområdena samt boende med låga inkomster och färdigbetalda lån, dvs. många pensionärer. Denna utveckling är dock bara början. Taxeringsvärdena kommer att fortsätta öka inte minst i tillväxtområden. Fastighetsskatten kan därmed sägas ha blivit en specialskatt på tillväxt. Fastighetsskatten skall avskaffas.

- För att folk skall ha råd att bo kvar måste som ett första steg 1997 års taxeringsvärden även fortsättningsvis gälla för beskattningen. I de områden där prisutvecklingen lett till sänkta taxeringsvärden skall dock dessa lägre värden gälla. Procentsatsen för fastighetsskatten sänks sedan successivt. För 2001 sätts den till 1,0 % för småhus och 0,7 % för flerbostadshus. För att minska de regionala skillnaderna används endast halva markvärdet som grund för beskattning.
- Förmögenhetsskatten skall också avvecklas. Ett första steg tas genom att sambeskattningen slopas omedelbart, samtidigt som fribeloppet per person höjs till 1,5 miljoner kronor.

Genom att såväl fastighetsskatten som förmögenhetsskatten successivt avvecklas ges de boende betydligt bättre ekonomiska förutsättningar för sitt boende. Detta är en betydligt bättre väg att gå än att lappa och laga i ett skattesystem som bygger på felaktig och orättvis grund. Det behövs därför inga särskilda begränsningsregler eller motsvarande.

Utöver redovisade förslag är det angeläget att gå vidare med skattesänkningar inom flera andra delar av skattepolitiken. Skatten på kapitalinkomster bör successivt sänkas till en internationellt godtagbar nivå. Vidare bör lättnader införas i beskattningen av optioner.

Mervärdesskatten bör enligt vår mening ses över i syfte att se till att den blir konkurrensneutral inom Sverige och internationellt. De krav på sänkt moms på olika varor som ständigt framställs kan ofta framstå som berättigade ur konkurrensneutralitetssynpunkt.

Den svenska energibeskattningen är i dag ett lapptäcke med undantag och nedsättningsregler, och ett nytt energiskattesystem behöver utarbetas. Som riktlinjer för arbetet bör gälla att energibeskattningen skall vara energineutral under det att miljöskatterna skall spegla miljöbelastningen. Energiskatt skall tas ut i konsumentledet och miljöskatter i produktionsledet. Slutligen måste regelverket och principerna för detta samordnas på EU-nivå.

Införselkvoterna för alkohol och tobak bör anpassas till EU:s regler i snabbare takt än hittills. Anpassningen gör det nödvändigt att kraftigt sänka de höga svenska alkoholskattesatserna.

Vi föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om inriktning av skattepolitiken och tillstyrker därmed motionerna Fi17 yrkandena 6, 7, 9 och 15, Fi26 och Fi33 i denna del samt avstyrker proposition 100 yrkande 1 i denna del.

Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd

De förslag om förändringar på skatteområdet som läggs fram i våra motioner öppnar en möjlighet att rationalisera skatteförvaltningens verksamhet. Anslaget för skatteförvaltningen kan därför minskas med 75 miljoner kronor.

När det gäller tullen bör anslaget ökas med 40 miljoner kronor eftersom smugglingen av cigaretter, alkohol, narkotika och vapen ökat kraftigt de senaste åren.

Vi tillstyrker med det anförda motion Fi17 yrkande 5 i nu aktuell del.

2. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvaltning och uppbörd – kd

Helena Höij (kd) och Kenneth Lantz (kd) anför:

Ställningstagande

Skattepolitikens inriktning

Vi ser det som en viktig och prioriterad uppgift att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Detta är inte ett rimligt system. Sänkta inkomstskatter för låginkomsttagare är en fråga om värdighet och respekt för enskilda personer. Det är också helt avgörande för att bryta det bidragsberoende som alltför många människor har fastnat i. Med sänkta inkomstskatter kommer framför allt fler låginkomsttagare få möjlighet att påverka och få kontroll över sin egen ekonomiska situation. Vi föreslår en rad åtgärder som gör att inkomsttagare får behålla en större del av sin egen lön och därmed får möjlighet att påverka och få kontroll över sin egen ekonomiska situation.

- Grundavdraget höjs kraftigt vid beräkningen av den kommunala och statliga inkomstskatten. Inkomstskatten sänks för alla med sammanlagt 15,2 miljarder kronor nästa år genom att ett rakt grundavdrag på 20 000 kr införs.
- En skattereduktion för låginkomsttagare på totalt 3 600 kr per person och år på pensionsgrundande inkomster (300 kr per månad). Liksom för den särskilda skattereduktion som finns i dag föreslår vi full reduktion för personer med inkomster upp till 135 000 kr och en avtrappning så att reduktionen upphör vid inkomster på 245 000 kr.
- En generell statlig skattereduktion (förvärvsavdrag) mot kommunal-skatten på inkomster av anställning eller näringsverksamhet motsvarande 6,4 % av inkomsten år 2002, 7 % år 2003 och 10 % år 2004. Förutom att ge hushållen ett ökat ekonomiskt utrymme minskas därigenom marginal-effekterna.
- Regeringens värnskatt avskaffas. Den är ett brott mot de principer Socialdemokraterna själva var med om att lägga fast i skattereformen 1990/91 om att ingen skall betala mer än 50 % av en inkomstökning i skatt. Viktiga motiv för att inte ha extra hög statlig skatt på högre inkomster är också att utbildning med medföljande studieskulder måste löna sig. Om svenska studenter utbildar sig i Sverige, bör inte skattesystemet leda till att de sedan flyttar utomlands. Det är en framtidsinvestering att ha ett skattesystem som gör att utbildning lönar sig.
- De skattemässiga fördelarna för hushållen att spara förbättras genom en successivt höjning av avdragsrätten för pensionssparande till ett basbelopp.

- En avdragsrätt för insättningar på individuella utbildningskonton införs från halvårsskiftet år 2002.
- Vi sänker boendeskattevärderna genom en varaktig återgång till, och frysning av, taxeringsvärdena på 2000 års nivå. Skatten beräknas enbart på en tredjedel av markvärdet överstigande 150 000 kr för att avskaffa de orimliga effekter som exempelvis drabbat dem som bor i skärgårdsområden. Sammantaget sänks fastighetsskatteuttaget på flerfamiljshus (hyreshus och bostadsrätter) och egnahem (villor) med drygt 5 miljarder kronor.
- Gränsen för reseavdraget för resor till och från jobbet sänks från 7 000 till 5 000 kr. Det innebär att resekostnader på ytterligare 2 000 kr blir avdragsgilla jämfört med i dag.
- En avdragsrätt för styrka barnomsorgskostnader på maximalt 50 000 kr per år införs. Avdragsrätten gäller alla barn mellan 1 och 6 år.
- En statlig skattereduktion införs för varje barn upp till 16 år. År 2003 föreslås den uppgå till 75 kr per barn och månad och år 2004 höjs den till 125 kr per barn och månad.

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. Detta åstadkoms genom en balanserad finanspolitik för sunda statsfinanser i kombination med strukturella åtgärder som förbättrar ekonomins funktionssätt och avlägsnar de seglivade bromsmekanismer som i mer än 30 år underminerat den svenska ekonomins utvecklingskraft och bäddat för dagens höga totala arbetslöshet och brister i välfärden.

De senaste årens utveckling har visat på svårigheterna att bibehålla förmögenhetsbeskattningen. Anledningen står främst att finna i den ökande internationaliseringen som gör det omöjligt för Sverige att i det långa loppet bibehålla ett skattetryck som avsevärt överstiger omvärldens. Förmögenhetsbeskattningen som tidigare kunnat motiveras av fördelningspolitiska skäl får i dag helt andra effekter än de tänkta. Detta har tydliggjorts bl.a. genom att regeringen befriat huvudägarna i aktiebolag från förmögenhetsskatt medan t.ex. normalinkomsttagare som råkar ha sitt egnahem beläget i ett attraktivt område till följd av de kraftigt höjda taxeringsvärdena tvingas betala förmögenhetsskatt. Förmögenhetsbeskattningen bygger ofta på fiktiva värden, vilket kan ge fördelningspolitiskt orimliga effekter. Till exempel tvingas många småhusägare att utöver den höga fastighetsskatten betala förmögenhetsskatt. Detta trots att den förmögenhet som är bunden i fastigheten inte går att omsätta till inkomster med mindre än att bostaden säljs.

Utformningen av dagens förmögenhetsskatt är orimlig också i andra avseenden. För den händelse att ett gift par tillsammans har en förmögenhet som överstiger 1,5 miljoner kronor skall förmögenhetsskatt betalas. Om ett sammanboende par har motsvarande förmögenhet skall de däremot inte sambeskattas, eftersom de var och en kan ha nettotillgångar på 1 miljon kronor innan skatten börjar tas ut. Detta innebär alltså att äktenskapet i detta avseende ekonomiskt straffbeskattas i förhållande till ett samboförhållande.

Vi anser att en omläggning snarast behöver genomföras av egendoms- och kapitalbeskattningen. Förmögenhetsskatten bör fasas ut ur det svenska skattesystemet liksom dubbelbeskattningen på investeringar och risksparande. För att delvis finansiera detta föreslås en något höjd bolagsskatt, dvs. skatten på företagens faktiska vinster. Vi gör bedömningen att den nuvarande förmögenhetsskatten i kombination med nuvarande dubbelbeskattning är väsentligt mer skadlig för ekonomin och utvecklingskraften i vårt land än den höjning av bolagsskatten som vi föreslår. Höjningen innebär att bolagsskatten, som jämte den i Finland är Europas lägsta, ökar från 28 till 30 % av nettovinsten. På så sätt sker beskattningen på faktiska intäkter, inte på fiktiva värden som vid förmögenhetsbeskattningen.

De flesta av de förslag till förändringar i skattesystemet som föreslås har viktiga strukturella effekter för att förbättra den svenska ekonomins funktionssätt.

- Dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster från risksparande (aktier) avvecklas.
- Förmögenhetsskatten avvecklas i tre steg. År 2002 avskaffas sambe- skattning av förmögenhet, år 2003 sänks förmögenhetsskattesatsen till 0,5 % och 2004 avvecklas den helt. Den återgång till 2000 års fastighets- taxeringsvärden som också föreslås i motionen innebär en ytterligare sänkning av förmögenhetsskatteuttaget. För att finansiera detta föreslås höjd bolagsskatt till 30 %.
- Arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter på lönesummor upp till vissa belopp.
- Tjänstesektorn ges helt nya möjligheter att växa genom en femtiopro- centig skattereduktion för de privata hushållens köp av tjänster i det egna hemmet. Förslaget kan beskrivas som att det av Socialdemokraterna avvecklade ROT-systemet i stället permanentas och utvidgas rejält, så att det vita priset vid hushållens köp av tjänster i hemmet halveras direkt vid köpet. Tjänster för upp till 50 000 kr per år kan köpas med en femtiopro- centig skattereduktion, som då alltså uppgår till maximalt 25 000 kr per hushåll och år.
- En kraftfull satsning görs för att skapa rimliga och rättvisa konkurrens- villkor för jordbruksnäringen. Utgångspunkten för de förändringar som föreslås är den statliga utredningen En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167). Hela jordbrukets s.k. skatteryggsäck lyfts av genom de förslag som Kristdemokraterna presenterar.
- Konkurrensvillkoren för åkeri- och transportsektorn föreslås också för- bättras genom gynnsammare skatteregler i form av sänkt dieselskatt.
- Royaltyinkomster från patenterade uppfinningar skattebefrias under två år och beskattas därefter som inkomst av kapital.
- Bokmomsen sänks till 6 %, fordonsskatten sänks och skatten på miljö- vänlig alkylatbensin sänks.

Insikten har funnits länge om att skattesystemet tillsammans med behovsprövade bidrag och inkomstprövade avgifter skapar orimliga marginaleffekter för stora grupper. Vi anser att de partier som tillsammans genomfört den omfattande pensionsreformen också gemensamt bör söka finna en bred och långsiktigt hållbar lösning på de skadliga marginaleffekterna i skatte- och socialförsäkringssystemet. På kort sikt förbättras läget genom de åtgärder som vi föreslår. Höjningen av grundavdraget till minst 20 000 kr kan eventuellt inledas med en upptrappning. En sådan upptrappning skulle kunna reducera marginaleffekten för taxerade inkomster mellan 0 och 100 000 kr med ca 3 procentenheter. Vårt förvärsavdrag uppgår till 10 % av inkomsten och minskar marginals-katten för alla förvärsaktiva låg- och medelinkomsttagare med lika mycket. En avskaffad värnskatt reducerar marginaleffekten med 5 procentenheter för inkomster över den högre brytpunkten. Vårt förslag om en skattereduktion på 50 % för hushållens köp av tjänster eliminerar nästan hela den extra skattekil som uppstår när extern arbetskraft anlitas med redan skattade pengar. Samtidigt kan den svarta sektorn trängas tillbaka, när det blir möjligt att både köpa och sälja privata hushållstjänster både vitt och lagligt.

Vi föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om en inriktning av skattepolitiken och tillstyrker därmed motion Fi18 yrkandena 2 och 5 samt avstyrker proposition 100 yrkande 1 i denna del.

Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd

Vi anser att den svarta marknadens utbredning allvarligt skadar den svenska ekonomin och att anslaget för skattekontroll därför bör ökas med 70 miljoner kronor. Erfarenheten visar att satsningar på detta område ger minst sex gånger pengarna tillbaka. Även tullens anslag bör ökas för att förstärka kontroll och spaning kring illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol och tobak. Tullens anslag bör höjas med 40 miljoner kronor.

Vi tillstyrker med det anförda motion Fi18 yrkande 7 i nu aktuell del.

3. Skattepolitikens inriktning – c

Rolf Kenneryd (c) anför:

Ställningstagande

Skattepolitikens inriktning

Centerpartiets politik syftar till att låta var och en växa som människa och ha möjlighet att förverkliga sina drömmar. Det förutsätter att människor såväl har frihet som känner trygghet, att man både är fri att pröva sina vingar och vågar göra det utan att riskera allt. Det övergripande målet för de tre år som vårbudgeten omfattar måste vara att ge människor förutsättningar att utveckla sig själva och sin bygd så att den sociala och regionala klyvningen av landet kan brytas. Det förutsätter en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar

utveckling, där alla är delaktiga och skapar resurserna. Genom delaktighet fördelas också överskottet och resurser skapas för att värna dem som bäst behöver det.

Centerpartiets alternativ till regeringens vårbudget innehåller en genomgripande skattereform där den viktigaste delen är sänkt skatt för människor med låga och normala inkomster. Till år 2004 frigör vi ett utrymme om totalt 65 miljarder kronor för sänkta skatter. Till detta har vi en lång rad förslag med inriktning på en långsiktigt uthållig tillväxt:

Företagande måste uppmuntras. Främst småföretagare måste ges enklare regler och sänkta arbetsgivaravgifter. Centerpartiet vill underlätta kapitalbildningen genom sänkt, och sedan avskaffad, förmögenhetsskatt samt genom att stimulera regionala riskkapitalbolag. Sänkt skatt på arbete stimulerar tjänsteföretag. Miljö skall vara en tillväxtfaktor genom satsningar på teknisk förnyelse och export av miljövänlig teknik.

Inkomstskatterna bör sänkas så att fler kan leva på sin lön. Centerpartiet vill sänka inkomstskatten underifrån för att bryta bidragsberoende, minska marginaeffekter i låga inkomstskikt och göra det lönsamt att arbeta. Vi föreslår fortsatt sänkt fastighetsskatt så att människor har råd att bo.

Mot bakgrund av osäkerheten i de prognoser som regeringens vårbudget bygger på avstår vi från att i denna budget ställa ut preciserade löften om skattesänkningar. Förutsatt att prognoserna håller innebär vårt budgetförslag att utrymme skapas för skattesänkningar om minst 27,1, 53,4 respektive 67,9 miljarder under perioden 2002 till 2004. Vi återkommer till detaljredovisningen av våra skatteförslag i budgetpropositionen för 2002. För oss handlar det om att ta ansvar och kunna stå för vad vi lovar.

Sverige har både höga skatter och höga offentliga utgifter, vilket har dämpat såväl ekonomisk tillväxt som välfärdsutvecklingen under de senaste tre decennierna. Höga skatter och omfattande transfereringar gör de svenska statsfinanserna väldigt konjunktur känsliga, men framför allt innebär det att människor i hög grad blir beroende av olika former av bidrag för att klara sin ekonomi. Centerpartiets inriktning är att långsiktigt sänka skattetrycket och utgifternas andel av BNP ned till samma nivåer som jämförbara OECD-länder har. Med hjälp av tillväxten i ekonomin och återhållsamhet i statens utgiftsåtaganden kan vi sänka skattetrycket och utgiftskvoten, men ändå låta statens utgifter vara reellt oförändrade. Det är dock nödvändigt att skattesänkningen sker på ett sådant sätt och i en sådan takt att de offentliga finanserna fortfarande förmår garantera vår gemensamma välfärd. Skattesänkningen måste också uppfattas som rättvis genom att människor med låga inkomster får störst sänkning.

Centerpartiet anser att vi bör lämna den svenska modellen med världens högsta skatter och offentliga utgifter och i stället låta Sverige bli ett land i det nordeuropeiska välfärdsbältet. Det innebär fortsatt trygghet och offentlig välfärd genom lägre skatter och lägre offentliga utgifter, men också att det ges ett större utrymme för människor och företag att växa och utvecklas. Vi vill i den fortsatta processen med skattesänkningar jämföra oss med och dra lärdom av

nordeuropeiska välfärdsländer som Danmark, Norge, Finland, Belgien och Holland, som alla har ett skattetryck på mellan 40 och 50 % av BNP.

Både skattetryck och fördelning av skatter vid ett visst skatteuttag har stor betydelse i såväl politiken som i praktiken. Det samlade skatteintaget är avgörande för hur stor den offentliga sektorn kan vara, men ett högt skattetryck kan också hämma den ekonomiska tillväxten. Ekonomins utveckling är dynamisk och politiska beslut kan därför inte bara se på skattesystemet, offentlig sektor och ekonomin i ett statiskt perspektiv. Ett lägre skattetryck, där skattesystemet är utformat för att stimulera arbete och kunskap samt stärka människors ställning på arbetsmarknaden, ökar såväl människors självbestämmande som tillväxten i ekonomin. Det innebär att både den materiella välfärden och människors välbefinnande i övrigt ökar. Ett viktigt syfte med Centerpartiets olika skatteförslag är därför att öka människors självbestämmande. Att kunna överblicka och påverka, att ha så stor kontroll som möjligt över sin egen tillvaro är en förutsättning för välbefinnande, kreativitet, trygghet och livskvalitet.

Det går att hitta goda skäl till att sänka så gott som alla skatter i det svenska skattesystemet. På samma sätt som det går att hitta goda skäl att inte sänka alla skatter, åtminstone inte på samma gång. Kort sagt kräver en ansvarsfull ekonomisk politik prioriteringar. Centerpartiet har aktivt medverkat till att sanera den svenska ekonomin. Det var ett tungt period för de människor som fick vara med och bära bördorna under saneringen. Vi vill inte gå igenom en sådan period igen och kommer därför inte att medverka till vare sig utgiftsökningar eller skattesänkningar som underminerar de offentliga finanserna. Den nödvändiga sänkningen av skattetrycket måste ske på ett sådant sätt att de offentliga finanserna förmår garantera vår gemensamma välfärd, samtidigt som tillväxten i ekonomin stimuleras och människors självbestämmande ökar. Centerpartiet har valt att prioritera de skattesänkningar vi föreslår efter de behov vi ser, inte efter den röststyrka som intresseorganisationer framför olika skattesänkingsförslag med.

Centerpartiet anser att den mest omfattande och betydelsefulla skattesänkning som bör genomföras är att sänka inkomstkatten, framför allt för låg- och medelinkomsttagare. Vårt förslag till inkomstkattereform har som främsta syfte att minska de höga marginaleffekterna som finns för låg- och medelinkomsttagare med dagens skatte- och bidragssystem. Därmed kan fler försörja sig själva och sin familj på egna inkomster och på så sätt öka sitt självbestämmande.

- Förslaget innebär fullt genomfört 2003 en skatterabatt på 10 000 kr, lika för alla, samt en extra skatterabatt för arbetsinkomster, en förvärvsrabatt, om maximalt 10 800 kr. Grundavdraget slopas helt och egenavgifterna till pensionssystemet kompenseras inte enligt regeringens modell. Egenavgifterna skall i stället vara avdragsgilla.
- Centerpartiet har tidigare aktivt medverkat till att sänka arbetsgivaravgifterna. För att stimulera framför allt små företag att utvecklas och upprätthålla och öka sysselsättningen föreslår Centerpartiet att nuvarande

nedsättning av arbetsgivaravgifterna utökas. Nedsättningen bör vara 10 procentenheter på lönesummor upp till 2 miljoner. Nedsättningen skall gälla även egenföretagare upp till en lönesumma på 300 000 kr.

- Skatten på boende bör sänkas genom att beslutet att slopa frysningen av taxeringsvärdena för småhus och bostadshyreshus rivs upp samtidigt som skattesatserna sätts till 1,2 % för småhus och till 1,1 % för flerbostadshus. Fastighetsskatten bör sedan fortsätta att sänkas successivt. För att lindra effekterna av höga marknadsvärden i områden attraktiva för fritidsboende, t.ex. skärgården, bör man skilja på fastighetstaxeringen för permanentboende och fritidsboende.

Därutöver avser Centerpartiet att aktualisera följande skattesänkningar:

- Förmögenhetsskatten bör stegvis slopas. Första steget är att snarast slopa sambeskattningen.
- Slopa återstående fåmansföretagsregler.
- Inför en skattereduktion på hushållsnära tjänster.
- Slopa den uttagsskatt fastighetsförvaltare betalar på egen arbetskraft.
- Lyft av den ryggsäck som jordbrukets energiskatter utgör.
- Fortsatt skattebefrielse för biobränslen.
- Höjt reseavdrag till 20 kr per mil.

Det är vidare viktigt att de resurser som avsatts för ett kompetenskonto snarast sätts i arbete genom ett fungerande system. Det bör vara individuella kompetenskonton där insättningar gynnas skattemässigt. Staten bör ikläda sig en utjämnande roll genom att tillskjuta medel för personer som har låga löner och saknar möjlighet att göra avsättningar. Kontona bör vara öppna för egenföretagare genom speciella regler.

Ett gott företagsklimat kräver enkla regler och arbetet inom Simplex-enhetens verksamhet måste enligt min mening intensifieras och klara målsättningar sättas upp. Att enbart hindra tillflödet av nya regler är inte tillräckligt. En tydlig målsättning bör vara att befintligt regelverk skall minska med 25 % till 2004.

En ny familjepolitik innebär bl.a. en avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader om max 50 000 kr.

Jag föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med de förslag som lagts fram i Centerpartiets partimotion. Jag tillstyrker därmed motion Fi19 yrkandena 5, 7 i denna del, 9 i denna del och 13 i denna del samt avstyrker proposition 100 yrkande 1 i denna del.

4. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvaltning och uppbörd – fp

Staffan Werme (fp) anför:

Ställningstagande

Skattepolitikens inriktning

Dagens svenska skattetryck är inte förenligt med en dynamisk och växande ekonomi och måste därför sänkas. Den tilltagande internationaliseringen ökar kraven på konkurrenskraftiga villkor för företag och människor och hänsyn måste vid jämförelser tas inte bara till skattenivån utan också till vad medborgarna får ut av skatterna. För den svenska politiken är naturligtvis skatte- och utgiftsnivåerna i övriga EU av särskilt stor betydelse och det är härvid ett faktum att Sverige på område efter område toppar listan över skattesatser och att detta summerar till ett skattetryck som klart överstiger det i andra länder i vår omgivning.

I Sverige måste därför både skatte- och utgiftstrycket minska, liksom ansträngningarna öka att se till att medborgarna får mer valuta för skattepengarna. Under innevarande mandatperiod skall skattetrycket klart understiga 50 % av BNP. Därefter skall både skatte- och utgiftstrycket fortsätta att minska. Skatteinkomsternas storlek bestäms inte bara av skattesatser. Betydande energi måste läggas på att skapa ett skattesystem som gynnar en växande och dynamisk ekonomi. I grunden är det nämligen detsamma som en ekonomi med växande skattebaser. Med breda skattebaser kan gemensamma åtaganden finansieras med lägre beskattning.

Den demografiska utvecklingen i kombination med internationaliseringen innebär att vi står inför stora utmaningar. Hur födelsetal, medellivslängd och folkhälsa kommer att utvecklas framöver vet vi inte, men de faktorerna är mycket avgörande för välfärdsutvecklingen. Så mycket är klart att de demografiska utmaningarna inte kan lösas med skattehöjningar. Internationalisering skulle i flera fall behöva mötas med skattesänkningar, men för ett parti som Folkpartiet med långtgående ambitioner på en god utbildning och vård finns naturligtvis restriktioner. Desto viktigare blir då att se till att människor verkligen upplever att skattesystemet har en god utformning och att de får valuta för sina skattepengar genom kvalitet och valfrihet i de offentligt finansierade verksamheterna.

Vi tycker att det är bra att man sänker inkomstskatterna men att man har valt en form som inte tillräckligt tar itu med de strukturella problemen med marginalskafterna. Dessutom innebär förändringen att avdragsrätten för pensionsavgifterna successivt tas bort. För såväl egenavgiften som arbetsgivaravgiften gäller att skatt inte tas ut på avgiften när den erläggs utan att det är den framtida pensionen som skattebeläggs. Regeringens begränsning av denna avdragsrätt är i sak ett brott mot denna princip, och dessutom är det anmärkningsvärt att detta steg tas utan att samråd med partierna bakom pensionsreformen har skett. Folkpartiet anser att regeringens argumentation

om "kompensation för egenavgifterna" är märklig. Vi tycker det är bra att vi fått ett system med synliga försäkringsavgifter i stället för anonyma skatter. Det löntagarna ska "kompenseras" för är ju att skatterna är för höga. Det är bra med inkomstskattesänkningar. Metoden majoriteten valt är dock inte bra. Vi återför därför dessa och lägger ett annat förslag till en omfattande reform vars huvuddrag för de närmaste tre åren är följande.

Vi föreslår att de grundläggande principerna för 1990/91 års skattereform, nämligen "hälften kvar", och att de allra flesta bara skall betala kommunal-skatt, återupprättas. Vi vill koncentrera skatteförändringarna på de för tillväxt och jobb mest skadliga inslagen, nämligen marginalskatteerna, och vill uppnå den grundläggande principen – att de flesta bara skall betala 30 % i skatt, och att de med höga inkomster skall betala 50 % på de högre inkomstdelarna. Marginaleffekterna minskas såväl genom inkomstskattesänkningar som genom växling av inkomstprövat bostadsbidrag mot generellt barnstöd.

- Brytpunkten bör höjas upp till gränsen för egenavgifterna (308 200) för att undvika att, som i dag sker, personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %.
- Den s.k. LO-puckeln bör avskaffas. I inkomstlägen mellan ca 150 000 och 200 000 kr finns en marginaleffekt genom att grundavdraget avtrappas. Denna avtrappning bör successivt avskaffas vilket leder till en marginalsattesänkning för betydande grupper.
- Den s.k. värnskatten avskaffas. Den är ett brott mot skattereformen. Vår förändring sänker marginalsikten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstskikten.
- Förfärsavdrag om 5 % av inkomsten införs, vilket sänker skatten och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster.
- En skattereduktion, lika för alla, skall införas för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Denna skattereduktion bör till en början vara 3 000 kr per person. Denna tillfaller då även pensionärer.
- Försäkringsavgifterna till a-kassan blir avdragsgilla, avdragsrätten för pensionsavgiften återställs.

För att betona att barnstödet skall innebära att hänsyn i beskattningen tas till den extra försörjningsbörda föräldrar har, vill vi att utökningen av barnstödet sker i form av skattereduktion.

- Detta föreslås utgå med 1 200 kr per år för 2002 för att successivt öka till 2 400 kr 2004, kombinerat med att den del av bostadsbidraget som i praktiken utgör ett rent inkomstprövat barnbidrag trappas ned med först 50 och sedan 100 kr per barn och månad. Genom denna förändring kommer bortåt 20 000 bidragsmottagare ut ur fattigdomsfällan och slipper 20 % extra marginaleffekt, detta i de inkomstlägen där maxtaxan inte får någon större betydelse.
- Avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader upp till ett belopp av 50 000 kr införs. Detta sänker kostnaden för barnomsorg med 1/3 och

gör det lättare att vitt och hederligt komplettera med andra former av barn tillsyn.

- En rejäl skattelättnad för hushållstjänster införs och innebär att det vita priset på hushållstjänster kan halveras. Med detta förslag kan tjänsterna bli tillgängliga också för hushåll med normala inkomster och svarta jobb, som tyvärr är vanligt förekommande, bli vita.
- Förmögenhetsskatten måste sänkas för att på sikt helt slopas. I en internationaliserad värld ter sig denna skatt alltmer omöjlig. I dag är det vanliga småhusägare och aktiesparare som betalar denna specialskatt för ”de rika”, medan 17 av 18 börsmiljardärer får kraftig nedsättning av skatten. Vi föreslår nu avskaffad sambeskattningsform och höjt fribelopp till 2,1 miljoner kronor.
- Fastighetsskatten sänks. För många människor är det huvudsakliga sparandet lagt i boendet. Fastighetsskatt och i många fall förmögenhetsskatt gör att detta blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Dagens beskattningsform är oacceptabel. Folkpartiet anser att sänkningen av fastighetsbeskattningen skall ske stegvis och inledas omgående. Den nuvarande fastighetsskatten avskaffas, likformighet mellan boendeformer upprättas och avdragsrätten för låneräntor bibehålls.
- Riksdagens majoritet beslutade i höstas att släppa frysningen av taxeringsvärdena. Detta kommer att leda till en fastighetsskattechock i stora delar av landet för boende i både småhus och lägenheter. Detta är oacceptabelt. I avvaktan på en grundläggande reformering bör taxeringsvärdena fortsatt vara frysta vid skattesatserna 1,2 % för enfamiljshus och 0,7 % för flerfamiljshus. Detta betyder att 5,5 miljarder kronor avsätts för fastighetsskattesänkning.
- Höj avdragsrätten för privat pensionssparande. Privat sparande ger trygghet åt individen och är en viktig förutsättning för en väl fungerande riskkapitalmarknad. Med ett ökande behov av återkommande kompetensutveckling är ett sparande som kan användas bl.a. för detta ändamål viktigt. Vi anser att avdragsrätten för pensionssparande bör höjas från nuvarande ½ till 1½ basbelopp.

Dubbelskatten på aktiesparande måste slopas. Det är en av de viktigaste åtgärderna för att långsiktigt förbättra tillgången på riskvilligt kapital för småföretagen. På senare tid har utbudet av riskkapital ökat, särskilt för företag inom IT- och telekombranscherna, något som för många visat sig lättflyktigt. Det gäller att långsiktigt säkra tillgången till riskkapital och det även i mindre företag.

- Vi föreslår en successiv avveckling av dubbelskatten på aktieutdelningar.
- Fåmansbolagsreglerna (de s.k. 3:12-reglerna) måste förenklas. Det är otillfredsställande att frågan begravts i en utredning som knappast kan leda till någon förändring förrän år 2003. Vi föreslår att fåmansbolags-

reglerna reformeras så att ett belopp motsvarande medelinkomsten i branschen beskattas som arbetsinkomst, resterande som inkomst av kapital.

- Slopa sociala avgifter på vinstandelar. I Folkpartiet ser vi positivt på systemen med andel i vinst. Vi tror att det ökar förståelsen för företagandets villkor och höjer motivationen och trivseln på arbetsplatserna. I ett läge där stressen på arbetsmarknaden tycks öka är det angeläget med åtgärder som ökar medarbetarnas medinflytande.
- Många moderna företags största kapitallgång ligger i de anställdas kunnande. För att företaget skall kunna behålla denna tillgång är det en väg att bereda dem ägande i företaget, t.ex. genom personaloptioner. I konsekvens med vår syn på vinstandelar bör optionsbeskattningen ses över med sikte på att en skattelättnad skall kunna ges.
- Arbetsgivaravgiften sänks med 2, 4 respektive 5 procentenheter i tjänstesektorn under treårsperioden. Vårt långsiktiga mål är att helt ta bort arbetsgivaravgifternas skattedel. Vi prioriterar att börja sänkningen i den del av näringslivet som är mest känslig för arbetskraftskostnader och som därigenom kan få störst betydelse för ett växande småföretagande, särskilt i de branscher där många kvinnor är verksamma och genom våra förslag till att bryta de offentliga monopolerna kan gynna deras företagande. Genom att det blir lägre arbetskostnad i arbetsintensiva tjänstesektorer får fler arbete i privata företag.

I Sverige behöver en blivande företagare kontakta ett stort antal myndigheter. Rader av blanketter skall fyllas i och ofta får företagaren ringa till myndigheten på rätt telefonid för att försöka hitta personen som kan förtydliga blanketten. För att minska krånglet för företagarna kan bl.a. följande åtgärder genomföras omgående.

- En förenklad deklaration för företagare införs.
- Alla som vill och inte har näringsförbud skall få F-skattsedel.
- F-skattsedeln bör kunna förenklas så att inbetalning av sociala avgifter och skatt kan ske utifrån den lön som faktiskt har tagits ut.
- Servicecheckar gör det enkelt för privatpersoner att betala för tjänster i hushållet.

Ytterligare förslag som är viktiga som en del i ett samlat reformarbete för ett bättre företagsklimat och fler småföretagare är avskaffade skattetillägg vid periodiseringsfel i momsredovisningen, en återgång till möjligheten att betala in skatt på skattekonto på förfallodagen och generösare möjligheter till avdrag för företagare med hemmet som arbetsplats.

I övrigt bör mervärdesskatten på böcker sänkas stegvis till 6 % och en miljöskatt på sopförbränning införs.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om inriktningen av skattepolitiken. Jag tillstyrker därmed motion Fi20

yrkandena 6–8, 10 i denna del, 18 i denna del och 21 i denna del samt avstyrker proposition 100 yrkande 1 i denna del.

Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd

Jag anser att skattemyndigheterna bör få ökade resurser för ett intensivare granskningsarbete och tullen bör enligt min mening få större möjligheter till insatser mot den illegala införseln av alkohol och narkotika. Sammantaget föreslår jag en höjning av ramen med 75 miljoner kronor.

Jag tillstyrker med det anförda motion Fi20 yrkande 4 i nu aktuell del.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets överväganden	2
Skattepolitikens inriktning	2
Preliminära ramar för utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd åren 2002–2004.....	11
Avvikande meningar	15
1. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvalt- ning och uppbörd – m.....	15
Skattepolitikens inriktning	15
Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd	18
2. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvalt- ning och uppbörd – kd.....	19
Skattepolitikens inriktning	19
Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd	22
3. Skattepolitikens inriktning – c.....	22
Skattepolitikens inriktning	22
4. Skattepolitikens inriktning och utgiftsramar för Skatteförvalt- ning och uppbörd – fp	26
Skattepolitikens inriktning	26
Utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd	30